

Az emlő, méhnyak és colorectalis daganatok kezelési költségeinek összehasonlító elemzése

Dr. Boncz Imre, Dr. Sebestyén Andor, Országos Egészségbiztosítási Pénztár

Jelen dolgozatban az emlő, méhnyak és colorectalis daganatok kezelési költségeit hasonlítjuk össze. A finanszírozói perspektívából készült elemzés az Országos Egészségbiztosítási Pénztár adatbázisából származó adatokra épül. Az emlő, méhnyak és colorectalis daganatok általunk számolt kezelési költségei tartalmazza a járóbeteg szakellátás, az aktív és krónikus fekvőbeteg szakellátás költségeit, a gyógyszerek árához nyújtott társadalombiztosítási támogatást és a keresőképtelenséggel (benne táppénz) kapcsolatos kiadásokat. Az emlődaganatok éves OEP kezelési költsége 2001-ben 8,58 milliárd Ft volt, a méhnyakráké 1,04 milliárd, míg colorectalis daganatok kezelésére 9,98 milliárd forintot költött az OEP. A daganatok kezelési költségeinek megoszlásában – a daganatok klinikai viselkedésének és a rendelkezésre álló terápiás lehetőségeknek megfelelően – jelentős különbségek észlelhetők az egyes egészségügyi költségterületek vonatkozásában.

BEVEZETÉS

A lakosság életkilátásainak javítása érdekében az elmúlt évtizedekben számos kísérlet történt. Ezek közül kiemelendő jelentőségűek a daganatos megbetegedések okozta halálozás csökkentése érdekében indított szervezett lakossági szűrőprogramok. A 2001-ben megfogalmazott, az „Egészség Évtizede” Népegészségügyi Program [1] keretében 2001. végén elindult a szervezett, a teljes országra kiterjedő mammográfiás lakossági emlőszűrés, amit mérföldkőnek tekinthetünk a hazai népegészségügyi programok sorában [2]. 2002-ben meghirdetésre került az Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programja [3], mely prioritásként kezelte a korábban elkezdett program folytatását. A Nemzeti Népegészségügyi Program keretében pedig 2003. őszén megkezdődött a szervezett méhnyakrákszűrés, majd elindultak a colorectalis szűrések pilot programjai. A szervezett lakossági szűrőprogramok országos bevezetését megelőzően számos esetben találunk helyi vagy regionális jellegű pilot programokat [4, 5, 6, 7, 8, 9, 10].

Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (továbbiakban OEP) együttműködésben a hazai szakmai műhelyekkel, elvégezte az emlő, a méhnyak és a colorectalis szűrések egészség-gazdaságtani elemzését, melyek az elmúlt időszakban publikálásra kerültek [11, 12, 13]. Jelen dolgozatban az emlő, méhnyak és colorectalis daganatok kezelési költségei kerülnek összehasonlításra.

ADATOK ÉS MÓDSZEREK

Bármely egészségügyi technológia értékelése kapcsán alapvető kérdés a vizsgált betegség okozta teher és a betegséggel szembeni intervenció költségének vizsgálata. Ehelyütt bemutatjuk a szervezett lakossági szűrővizsgálatok kapcsán az emlő, méhnyak és colorectalis daganatok kezelési költségeit a 2001. évből. A költségszámítás perspektívája finanszírozói perspektíva, tehát az Országos Egészségbiztosítási Pénztár szemszögéből vizsgálja a költségeket. A költségszámítás technikáját illetően a globális költségszámítást alkalmaztuk a micro-költségszámítás helyett.

Az emlő, méhnyak és colorectalis daganatok általunk számolt kezelési költségei tartalmazzák a járóbeteg szakellátás, az aktív és krónikus fekvőbeteg szakellátás költségeit, a gyógyszerek árához nyújtott társadalombiztosítási támogatást és a keresőképtelenséggel (benne táppénz) kapcsolatos kiadásokat. Az adatok az OEP finanszírozási adatbázisából származnak, a leválogatás a Betegségek Nemzetközi Osztályozása X. verzió szerinti bontásban történt. Ez az emlő daganatoknál C50: Az emlő rosszindulatú daganata, D05: Az emlő in situ carcinómája, D24: Az emlő jóindulatú daganata; a méhnyak daganatok esetén a C53: A méhnyak rosszindulatú daganata, D06: A méhnyak in situ carcinómája, D26.0: Méhnyak jóindulatú daganata; míg a colorectalis daganatok esetében a C18, C19, C20, C21: rosszindulatú daganatok, D01.0, D01.1, D01.2, D01.3, D01.4: in situ daganatok, D12: jóindulatú daganatok szerinti BNO kódokat jelenti. A gyógyszerkiadások a következő ATC főcsoportoknál jelentkező kiadásokat tartalmazzák: „L” (daganatellenes szerek), „N02” (fájdalomcsillapítók) és „A04” (Hányáscsillapítók és émelygés elleni szerek).

EREDMÉNYEK

Az 1. táblázat mutatja az emlő, méhnyak és colorectalis daganatok éves OEP kezelési költségeit. Az emlődaganatok éves OEP kezelési költsége 2001-ben 8,58 milliárd Ft volt, a méhnyakráké 1,04 milliárd, míg colorectalis daganatok kezelésére 9,98 milliárd Forintot költött az OEP.

Az egyes daganattípusok esetében a kezelési költségek összetételében eltéréseket találunk (1. ábra). Így kiemelhető, hogy a gyógyszerköltségek a teljes kezelési költségek mintegy 15%-át teszik ki méhnyakrák és 12%-át a colorectalis daganatok esetében. Ez az arány az emlődaganatok esetében 28% körül van. Ezzel összhangban, az aktív kör-

házi kezelések aránya az összes költségen belül 58% a méhnyakrák, 54% az emlőrák esetében, ugyanakkor a colorectalis daganatok esetén ez 75% körül van. A keresőképte-

lenségi (táppénzes) kiadások a méhnyakrák esetében az összes kezelési költség 16%-át teszi ki, míg emlődaganatnál 7,6%-ot, colorectalis daganatoknál pedig csupán 3,7%-ot.

Tétel	Az emlő rosszindulatú daganata	Az emlő in situ carcinomája	Az emlő jóindulatú daganata	ÖSSZESEN
Járóbeteg szakellátás	766.932.852 Ft	8.246.930 Ft	82.401.072 Ft	857.580.854 Ft
Aktív fekvőbeteg szakellátás	4.488.292.811 Ft	8.480.550 Ft	121.771.959 Ft	4.618.545.320 Ft
Krónikus fekvőbeteg szakellátás	26.890.250 Ft	118.110 Ft	115.560 Ft	27.123.920 Ft
Keresőképtelenség	594.997.500 Ft	6.901.500 Ft	49.141.500 Ft	651.040.500 Ft
Gyógyszer (kassza)	1.570.788.855 Ft	261.419 Ft	4.534.983 Ft	1.575.585.257 Ft
Gyógyszer (különkeret)	849.992.134 Ft			849.992.134 Ft
Összesen:	8.297.894.402 Ft	24.008.509 Ft	257.965.074 Ft	8.579.867.985 Ft

A) Emlő

Tétel	A méhnyak rosszindulatú daganata	A méhnyak in situ carcinomája	Méhnyak (A méh egyéb jóindulatú daganatain belül)	ÖSSZESEN
Járóbeteg szakellátás	69.034.605 Ft	6.344.450 Ft	33.891.245 Ft	109.270.300 Ft
Aktív fekvőbeteg szakellátás	564.944.486 Ft	34.664.503 Ft	2.260.085 Ft	601.869.074 Ft
Krónikus fekvőbeteg szakellátás	5.653.010 Ft	47.520 Ft		5.700.530 Ft
Keresőképtelenség	118.405.500 Ft	15.801.000 Ft	31.095.000 Ft	165.301.500 Ft
Gyógyszer (kassza)	147.163.152 Ft	12.144.403 Ft	938.523 Ft	160.246.078 Ft
Összesen:	905.200.753 Ft	69.001.876 Ft	68.184.853 Ft	1.042.387.482 Ft

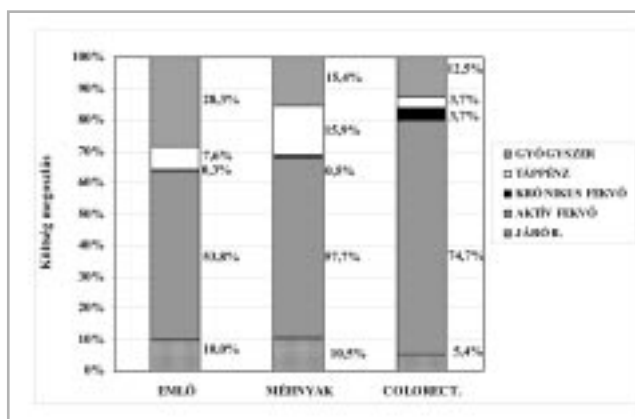
B) Méhnyak

Tétel	A vastagbél rosszindulatú daganata	A vastagbél in situ daganata	A vastagbél jóindulatú daganata	ÖSSZESEN
Járóbeteg szakellátás	170.695.416 Ft	1.312.259 Ft	369.356.535 Ft	541.364.210 Ft
Aktív fekvőbeteg szakellátás	6.272.803.772 Ft	15.476.012 Ft	1.160.086.896 Ft	7.448.366.681 Ft
Krónikus fekvőbeteg szakellátás	362.617.938 Ft	820.365 Ft	7.244.040 Ft	370.682.343 Ft
Keresőképtelenség	324.217.487 Ft	1.250.810 Ft	45.044.230 Ft	370.512.527 Ft
Gyógyszer (kassza)	531.462.825 Ft	2.113.313 Ft	113.077.357 Ft	646.653.495 Ft
Gyógyszer (Különkeret)	600.000.000 Ft			600.000.000 Ft
Összesen:	8.261.797.439 Ft	20.972.759 Ft	1.694.809.058 Ft	9.977.579.256 Ft

C) Colorectalis

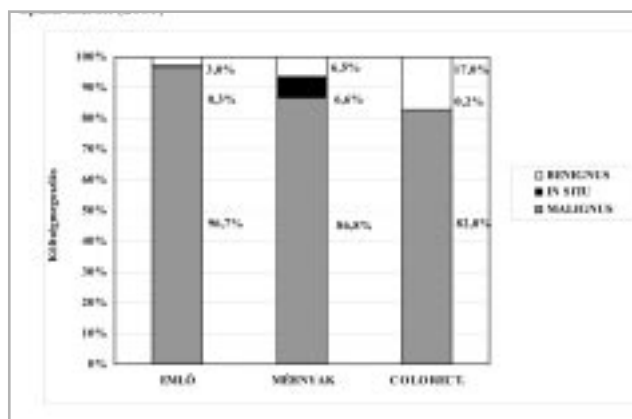
1. táblázat

Az emlő, méhnyak és colorectalis daganatok OEP kezelési költségei (2001) [14]

1. ábra
Az emlő, méhnyak és colorectalis daganatok kezelési költségeinek megoszlása az ellátások típusa szerint (2001)

A 2. ábra az emlő, méhnyak és colorectalis daganatok kezelési költségeinek megoszlását ábrázolja a daganat típusa (malignus, in situ, benignus) szerint. Az emlődaganatok esetében a malignus daganatok a teljes kezelési költség közel 97%-át teszik ki. A méhnyak daganatok esetén az in situ és a jóindulatú daganatok már 6,5% illetve 6,6%-át teszik ki a teljes kezelési költségnek. Colorectalis daganatok esetében pedig a jóindulatú daganatok (benne a polipok) már 17%-át képezik az összes kezelési költségnek.

2. ábra
Az emlő, méhnyak és colorectalis daganatok kezelési költségeinek megoszlása a daganat típusa (malignus, in situ, benignus) szerint (2001)

merését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról” szabályozza a szűrővizsgálatok igénybevételének rendjét [15]. Jelenleg az emlő- és méhnyakrák vonatkozásában működik országos kiterjedésű, szervezett lakossági szűrővizsgálat, a colorectalis daganatok esetén pedig pilot program indult.

A daganatok kezelési költségeinek megoszlásában – a daganatok klinikai viselkedésének és a rendelkezésre álló terápiás lehetőségeknek megfelelően – jelentős különbségek észlelhetők az egyes egészségbiztosítási költségtelek vonatkozásában. További elemzés tárgya lehet, hogy középtávon (5 éves utánkövetés) a diagnosztikus és terápiás lehetőségek fejlődésével milyen irányú elmozdulás következik be a kezelési költség tételek (járó, fekvő, gyógyszer stb) megoszlásában.

ÖSSZEFOGLALÁS

Hazánkban jelenleg a népjóléti miniszter 51/1997. (XII. 18.) NM rendelete „A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felis-

IRODALOMJEGYZÉK

- [1] „Egészséges Nemzetért Népegészségügyi Program 2001-2010.” Egészségügyi Közlöny 2001/16. szám. 2001. augusztus 21.
- [2] Péntek Z.: A mammográfiás emlőszűrés nemzetközi és hazai tapasztalatai. LAM, 2002, 12: 232-234.
- [3] 46/2003. (IV.16.) OGY határozat az Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programjáról
- [4] Bodó M., Döbrössy L.: A citológiai vizsgálatra alapozott cervix-program eredményei és kilátásai. Orvostudomány, 1982, 33:391-395.
- [5] Bodó M., Döbrössy L., Liszka G. és mtsai.: Rákszűrés Magyarországon: Modellprogramok világbanki támogatással. Orvosi Hetilap, 1997, 138: 1801-1804.
- [6] Döbrössy L. (szerk.): Szervezett szűrés az onkológiában: minőségbiztosítási kézikönyv és módszertani útmutató. Egészségügyi Minisztérium, Budapest, 2000.
- [7] Lengyel L., Fábrián E., Kozlovszky B., és mtsai.: Emlőszűrés, az emlőrák korai diagnózisa. Orvosképzés, 1987, 62:405-411.
- [8] Ottó Sz.: A rejtett bélvérzés kimutatásának új szempontjai a vastag- és végbélrákok szűrésében. Orvosi Hetilap, 2001, 142: 1541-5.
- [9] Sebestyén A., Boncz I., Pál M. és mtsai.: Az emlőszűrő vizsgálatok helyzete a dél-dunántúli régióban. Egészségügyi Menedzsment, 2001, 3(5): 2001, 86-91.
- [10] Ujszaszy L., Pronay G., Nagy G., és mtsai.: Screening for colorectal cancer in a Hungarian county. Endoscopy, 1985, 17:109-12.
- [11] Boncz I., Sebestyén A., Pál M. és mtsai.: A méhnyakrák szűrések egészség-gazdaságtani elemzése. Orvosi Hetilap, 2003, 144:713-717.
- [12] Boncz I., Sebestyén A., Gulácsi L. és mtsai.: Az emlőrákszűrés egészség-gazdaságtani elemzése. Magyar Onkológia, 2003, 47(2):149-154.

- [13] Boncz I., Sebestyén A., Dózsa Cs. és mtsai.: A colorectalis szűrések egészség-gazdaságtani elemzése. Magyar Onkológia, 2004, 48(2): 111-115.
- [14] Boncz I., Sebestyén A., Pál M., Sándor J., Dózsa Cs., Gulácsi L.: A szervezett lakossági méhnyak-, emlő- és colorectalis szűrővizsgálatok egészség-gazdaságtani vonatkozásai. In: Egészség-gazdaságtan (519-538. o.), Szerk.: Gulácsi L., Medicina, Budapest, 2005.
- [15] 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról, Magyar Közlöny 1997/114. szám, 1997. december 18.

A SZERZŐK BEMUTATÁSA

Dr. Boncz Imre az esztergomi ferences gimnáziumban (Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium) érettségizett 1987-ben. 1993-ban végzett a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. 1996-ban közgazdasági szakoklevelet szerzett a Janus Pannonius Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán. Világbanki ösztöndíjjal 1997-ben Rotterdamban Master of Science fokozatot kapott (Erasmus University Rotterdam, The Netherlands Institute for Health Sciences).

2002-ben Európai Unió szakértő diplomát szerzett a Pécsi Tudományegyetemen. Több külföldi egyetemen vett részt tanulmányúton, kredit pontos kurzuson. 1993-1999 között a

Pécsi Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Karán dolgozott tanársegédként, adjunktusi beosztásban; a Kar Tanulmányi Osztályán osztályvezetőként. Jelenleg a Kar tiszteletbeli docense. Oktatási területe az egészségügy finanszírozása, egészségbiztosítás, népegészségügy. 1999-től az Országos Egészségbiztosítási Pénztárnál dolgozik, kezdetben a Vas Megyei Egészségbiztosítási Pénztár igazgatója, a Nyugat-Dunántúli Egészségügyi Területi Főosztály vezetőjeként Szombathelyen, jelenleg az OEP Biztosítási-fejlesztési Főosztály főosztályvezetője Budapesten. Az egészségbiztosítás, egészségügyi finanszírozás és népegészségügy témakörében rendszeresen tart előadást hazai és külföldi tudományos és szakmai konferenciákon, folyóiratokban számos publikációja jelent meg.

Dr. Sebestyén Andor a mohácsi Kisfaludy Károly Gimnáziumban érettségizett 1988-ban. A Pécsi Orvostudományi Egyetemen 1994-ben szerzett általános orvosi diplomát. A Janus Pannonius Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán 1997-ben közgazdasági szakokleveles egészségügyi menedzser diplomát, 1998-ban Master of Business Administration (MBA) diplomát szerzett. 1999-ben traumatológiából szakvizsgázott. 2005-ben a Pécsi Tudományegyetemen Európai Unió szakértő

diplomát kapott. 1994–1999 között a Pécsi Orvostudományi Egyetem Balesetsebészeti és Kézsebészeti klinikáján dolgozott. 1999-től az Országos Egészségbiztosítási Pénztárnál dolgozik, kezdetben igazgató-helyettes a Baranya Megyei Egészségbiztosítási Pénztárnál, majd a Dél-Dunántúli Területi Főosztály vezetője, később a Dél-Dunántúli térség főigazgatói főkoordinátora, jelenleg a Baranya Megyei Egészségbiztosítási Pénztár igazgató-helyettese. Népegészségügy, egészségbiztosítás, egészségügyi finanszírozás témakörökben rendszeresen tart előadásokat hazai és külföldi konferenciákon, több publikációja jelent meg.

diplomát kapott. 1994–1999 között a Pécsi Orvostudományi Egyetem Balesetsebészeti és Kézsebészeti klinikáján dolgozott. 1999-től az Országos Egészségbiztosítási Pénztárnál dolgozik, kezdetben igazgató-helyettes a Baranya Megyei Egészségbiztosítási Pénztárnál, majd a Dél-Dunántúli Területi Főosztály vezetője, később a Dél-Dunántúli térség főigazgatói főkoordinátora, jelenleg a Baranya Megyei Egészségbiztosítási Pénztár igazgató-helyettese. Népegészségügy, egészségbiztosítás, egészségügyi finanszírozás témakörökben rendszeresen tart előadásokat hazai és külföldi konferenciákon, több publikációja jelent meg.

Gyászjelentés

Fájdalommal tudatjuk, hogy **Dr. Székely Tamás**, az Orgware Kft. egyik alapító tagja és ügyvezető igazgatója, 2006. január 22-én tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Személyében nemcsak egy hatalmas szakmai tudással, tapasztalattal, elhivatottsággal rendelkező vezetőt hanem, egy barátot is veszítettünk.

Az Orgware Kft. csapata a közel két évtized alatt létrehozott minőségi értékeket továbbra is magáénak vallja és a jövőben is a cégtől megszokott magas színvonalú, megbízható szolgáltatást nyújtja partnerei számára, teljes mértékben eleget téve szerződéses kötelezettségeinek.

Králik György
ügyvezető igazgató